

Dokument zasedanja

A9-0119/2023

4.4.2023

POROČILO

o soupravljanju ribištva v Uniji in prispevku ribiškega sektorja k izvajanju ukrepov upravljanja (2022/2003(INI))

Odbor za ribištvo

Poročevalka: Clara Aguilera

KAZALO

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	13
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	15
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	16

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o soupravljanju ribištva v Uniji in prispevku ribiškega sektorja k izvajanju ukrepov upravljanja (2022/2003(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 11 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),
 - ob upoštevanju člena 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 25. julija 2001 z naslovom Evropsko upravljanje: bela knjiga (COM(2001)0428),
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom Evropski zeleni dogovor (COM(2019)0640),
 - ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES¹,
 - ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o vzpostavitvi večletnega načrta za ribolov, ki izkorišča pridelne staleže v zahodnem Sredozemskem morju, in spremembi Uredbe (EU) št. 508/2014²,
 - ob upoštevanju predloga Komisije za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o obnovi narave (COM(2022)0304),
 - ob upoštevanju priročnika Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) za ocenjevanje učinkovitosti soupravljanja ribištva,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ribištvo (A9-0119/2023),
- A. ker je treba s skupno ribiško politiko zagotoviti, da bodo ribolovne dejavnosti prispevale k dolgoročni okoljski, gospodarski in socialni trajnostnosti, ter prispevati k večji produktivnosti in ustreznemu življenjskemu standardu v ribiškem sektorju;
- B. ker je cilj št. 14 ciljev trajnostnega razvoja OZN ohraniti in trajnostno uporabljati oceane, morja in morske vire za trajnostni razvoj; ker to zajema omogočanje dostopa malim obrtnim ribičem do morskih virov in trgov;

¹ UL L 354, 28.12.2013, str. 22.

² UL L 172, 26.6.2019, str. 1.

- C. ker je v uvodni izjavi 14 Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki navedeno, da je „[p]omembno [...], da upravljanje skupne ribiške politike temelji na načelih dobrega upravljanja. ker so ta načela podrobneje opredeljena v uredbi, zlasti v členu 3, ki poudarja, da mora odločanje potekati na podlagi najboljšega razpoložljivega znanstvenega mnenja in da je treba pri tem nameniti posebno pozornost vlogi svetovalnega sveta, obsežnemu sodelovanju deležnikov in dolgoročni perspektivi;
- D. ker lahko soupravljanje deluje le, če spoštuje načelo subsidiarnosti; ker bi lahko imela Evropska unija podporno vlogo pri omogočanju soupravljanja;
- E. ker evropski zeleni dogovor in strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 vključujeta posebne zaveze in ukrepe, med drugim vzpostavitev širšega omrežja zavarovanih območij na kopnem in morju po vsej EU ter razširitev območij Natura 2000; ker predlagana pravila EU o obnovi narave zajemajo uporabo pravno zavezujočih ciljev za obnovo narave za vse države članice na vsaj 20 % kopenskih in morskih območjih EU do leta 2030 ter na koncu razširitev teh območij na vse ekosisteme, ki bi jih bilo treba obnoviti, do leta 2050;
- F. ker je v državah članicah veliko primerov uspešnega izvajanja soupravljanja ribištva, med drugim v Španiji (Galicija, Katalonija in Andaluzija), na Portugalskem (Algarve in Peniche-Nazaré), Švedskem (Kosterhavets), Nizozemskem, v Italiji (Torre Guaceto), Franciji (Île de Sein in projekt CoGeCo) ter na Hrvaškem (Telaščica in Lastovo);
- G. ker je veliko uspešnih primerov tudi v državah kandidatkah za vstop v EU, kot je Turčija (projekt EU SMAP III, ki se je leta 2009 končal v zalivu Gökova, in naslednji projekt SAD-Rubicon), v tretjih državah, kot je Senegal, s soupravljanjem lova hobotnice in zelenega jastoga, ter azijskih državah, kot so Bangladeš, Kambodža, Filipini in Šrilanka;
- H. ker najbolj oddaljene regije močno prispevajo k pomorski razsežnosti EU, saj njihove obsežne izključne ekonomske cone predstavljajo več kot polovico izključne ekonomske cone EU³;
- I. ker skoraj 80 % biotske raznovrstnosti EU zdaj najdemo v najbolj oddaljenih regijah ter čezmorskih državah in ozemljih⁴;
- J. ker je treba upoštevati posebnosti sektorja malega ribolova v nekaterih evropskih regijah, zlasti v najbolj oddaljenih regijah, saj uporablja selektivno ribolovno orodje, ki manj vpliva na okolje; ker je sektor pomemben za zagotavljanje zaposlovanja na obalnih območjih in primernega življenjskega standarda za lokalne skupnosti⁵;

³ Sporočilo Komisije z dne 3. maja 2022 z naslovom Postavljanje ljudi na prvo mesto, zagotavljanje trajnostne in vključujoče rasti, izkoriščanje potenciala v najbolj oddaljenih regijah EU (COM(2022)0198).

⁴ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 9. junija 2021 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: Vračanje narave v naša življenja (UL C 67, 8.2.2022, str. 25).

⁵ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 12. aprila 2016 o inovacijah in diverzifikaciji malega priobalnega ribolova v regijah, odvisnih od ribolova (UL C 58, 15.2.2018, str. 82).

- K. ker bi lahko s podporo in smernicami na evropski in nacionalni ravni olajšali splošno načelo soupravljanja ribištva;
- L. ker imajo nekatere države članice in regije pravni okvir za soupravljanje; ker še ni zakonodaje na evropski ravni in ker obstaja le nekaj instrumentov, ki bi lajšali izvajanje mehanizmov soupravljanja, čeprav se soupravljanje uporablja za upravljanje nekaterih vrst ribolova v številnih državah članicah EU in se pri tem uporabljajo pravila, ki popolnoma ustrezajo sedanji skupni ribiški politiki;
- M. ker se stopnja uspešnosti tradicionalnega upravljanja pri izboljševanju staležev in ohranjanju delovnih mest v nekaterih primerih razlikuje;
- N. ker upravljanja ribištva ni mogoče ločiti od drugih vidikov, povezanih z morskim okoljem in obalnim prebivalstvom, kot so gospodarski, kulturni in socialni vidiki, kot je določeno v členu 2 o ciljnih skupne ribiške politike Uredbe (EU) št. 1380/2013, ki določa te cilje politike, in se nato v tej uredbi večkrat navaja;
- O. ker je podatke in informacije o morskem okolju in ribištvu težko pridobivati in zbirati; ker je sodelovanje ribiškega sektorja pri tem delu z neposrednim vključevanjem tistih, ki se ukvarjajo z dejavnostjo, pomembno za vse javne in zasebne raziskovalne ustanove na evropski ravni, kot je določeno v členu 25 Uredbe (EU) št. 1380/2013 o skupni ribiški politiki;
- P. ker je v vseh navedenih primerih soupravljanja sprememba v vlogi ribiča, ki iz pasivnega subjekta, ki zgolj upošteva pravila, postane aktivni upravljavec ribištva, ki upošteva dogovorjena pravila, bistvena za uspešnost sprejetih pobud, saj bo ribič prispeval k boljšemu razumevanju pravil, jih zagovarjal in nadziral njihovo upoštevanje ter upravljal svoje načine ribolova znotraj ekosistemskega pristopa, pri čemer bo razumel pomen svojega ribištva za ekosisteme; ker prispevek ribičev k ciljno usmerjenemu oblikovanju politik, zmanjšanju morskih odpadkov in zbiranju plastike na morju poudarja njihovo vlogo „varuhov morja“;
- Q. ker ima ribiški sektor, zlasti mali priobalni ribolov, bistveno vlogo pri spremljanju morskega okolja in ribjih staležev in zagotavlja izjemno uporabne in tehtne podatke za sprejemanje odločitev;
- R. ker je znanstveno delo, ki ustvarja redne in posodobljene podatke, potrebno za svetovanje o ukrepih, ki jih je treba sprejeti za zagotovitev odgovorne uporabe skupnih virov, kot je določeno v členih 26 in 27 Uredbe (EU) št. 1380/2013 o skupni ribiški politiki;
- S. ker mora biti produktiven in trajnosten sistem biološko zdrav in uravnotežen, da se zagotovi ravnovesje med vrstami, ki omogoča ohranjanje staležev zdaj in v prihodnosti; ker je torej treba uporabiti najboljši obstoječi sistem upravljanja virov, prilagojen posameznim primerom, saj so se v zgoraj navedenih primerih sistemi soupravljanja izkazali kot uspešni;
- T. ker je bilo leta 2017 po ocenah v Evropi vsaj 9 milijonov ljudi udeleženi v dejavnosti morskega rekreacijskega ribolova in je ta sektor podpiral skoraj 100.000 zaposlitev v ekvivalentu polnega delovnega časa in ustvaril skupno 10,5 milijarde EUR; ker so

rekreacijski ribiči uporabniki morja in njegovih virov; ker sektor rekreacijskega ribolova obalnim skupnostim zagotavlja gospodarske priložnosti;

- U. ker je v beli knjigi o upravljanju Evropske unije zapisano, da se o politikah ne bi smelo več odločati na vrhu, da legitimnost EU leži v sodelovanju z njenimi državljani, da mora biti sistem delovanja Unije preglednejši, saj je sodelovanje odvisno od tega, ali lahko ljudje sodelujejo v javni razpravi, in da je treba za to širšo javnost dejavneje obveščati o evropskih vprašanjih; ker sta v beli knjigi predlagana tudi sodelovanje združenj lokalnih organov pri pripravi politik in večja prožnost pri uporabi nekaterih politik Unije z velikim teritorialnim vplivom; ker je z revidirano skupno ribiško politiko uveden koncept regionalizacije in razširjen izbor svetovalnih svetov za posvetovanje z deležniki;
- V. ker je že v členu 9(10) Uredbe (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o vzpostavitvi večletnega načrta za ribolov, ki izkorišča pridnene staleže v zahodnem Sredozemskem morju, določeno, da lahko države članice v skladu z načeli dobrega upravljanja iz člena 3 Uredbe (EU) št. 1380/2013 na lokalni ravni spodbujajo sisteme participativnega upravljanja, da se dosežejo cilji načrta, pri čemer je soupravljanje oblika participativnega upravljanja;
- W. ker je soupravljanje kot participativni model, ki vključuje soodgovornost, preglednejše, bolj proaktivno in enako demokratično ter pripomore k ustvarjanju poučnih sinergij za upravljanje skupnega dobrega in h kulturi odgovornosti, saj se vzpostavijo mreže zaupanja, model prispeva k zmanjšanju trenj in odpravlja nenaklonjenost uvajanju inovacij v upravljanje ribištva;
- X. ker bi lahko imele ribiške organizacije, kot so obrtna združenja (*cofradías, comités des pêches* ali *prud'homies de pêcheurs*), pomembno vlogo pri razvoju in izvajanju sistemov soupravljanja; ker obrtna združenja vrste *cofradías* obstajajo že vrsto let in zastopajo proizvajalce v nekaterih državah članicah, in ker je njihova družbena vloga pri ohranjanju obalnih skupnosti bistvenega pomena; ker kljub temu še niso priznani kot subjekti, ki bi bili upravičeni do podpore iz Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (v nadaljnjem besedilu: ESPRA);
- Y. ker imajo ribiči kot glavni deležniki ter organizacije proizvajalcev ključno vlogo pri doseganju ključnih ciljev skupne ribiške politike glede prehranske varnosti, največjega trajnostnega donosa, upravljanja kvot, trženja in tehničnih ohranitvenih ukrepov; ker so tudi dober primer upravljanja ribištva v EU, saj s skupnimi resolucijami ribičev uvajajo ukrepe upravljanja, organizirajo ribolovne dejavnosti v skladu z zahtevami trga in sodelujejo z več deležniki pri izvajanju ukrepov upravljanja na lokalni ravni;
- Z. ker nezadostna zastopnost in vključenost žensk v upravljanje ribištva zavirata trajnostnost in razvoj;

Prispevek soupravljanja k ciljem skupne ribiške politike

1. opozarja, da sistemi soupravljanja ribištva ustrezajo merilom razporejanja skupne ribiške politike, saj združujejo kolektivno znanje in zajemajo vse akterje, ki koristijo

skupne vire, in upravljanje načel skupne ribiške politike, s čimer prispevajo k uresničevanju ciljev iz člena 2 Uredbe (EU) št. 1380/2013;

2. meni, da obstaja v vseh primerih soupravljanja, ki so bili analizirani, očitni potencial za izboljšanje trajnostnosti virov na okoljski ravni, ohranjanje ekonomskih in socialnih koristi dejavnosti, saj so družbeni in gospodarski akterji neposredno vključeni v sprejemanje odločitev o soupravljanju; je seznanjen, da je bila ugotovljeno, da so ti sistemi soupravljanja bolj odporni na morebitne pretrese, kot je bil covid-19, zmanjšajo število sporov in izboljšajo sprejemanje odločitev o upravljanju ribištva, s čimer se krepijo demokratizacija, preglednost, zaupanje in upoštevanje pravil;
3. poudarja, da se pri soupravljanju dokazano daje prednost sprejemanju soglasnih odločitev javne uprave, ustreznih deležnikov in raziskovalnih ustanov, ki ves čas delujejo v skladu z načeli, določenimi s skupno ribiško politiko in drugimi ustreznimi predpisi, pri tem pa se v vseh primerih uporablja previdnostni pristop, da bi na podlagi največjega trajnostnega donosa ciljnih vrst zagotovili povsem trajnostno izkoriščanje virov; poudarja, da sta bili ti vrsti upravljanja in odločanja pomembni dejavniki pri uvajanju uspešnih ohranitvenih ukrepov, kot so uvedba zavarovanih morskih območij in drugi učinkoviti ohranitveni ukrepi na posameznih območjih;
4. poudarja, da bi bilo treba v sisteme soupravljanja vključiti tudi sektor rekreacijskega ribolova, da bi zajeli tako uporabnike kot gospodarske akterje, ki prispevajo k ustvarjanju socialnoekonomskih koristi za skupnosti; ugotavlja, da je izvajanje soupravljanja v okviru skupne ribiške politike tudi priložnost, da bi ta politika bolj priznavala in upravljala rekreacijski ribolov;
5. poudarja, da sistemi soupravljanja temeljijo na ribištvu, a lahko delujejo tudi čezmejno in zajemajo različna geografska območja ter upoštevajo okolje, v katerem delujejo, in s tem uporabljajo celosten pristop; v zvezi s tem ugotavlja, da bi lahko dogovori o soupravljanju zagotovili tudi mehanizme za dogovore o izmenjavi kvot;
6. ugotavlja, da obstaja vrsta možnih dogovorov o soupravljanju, ki zajemajo različne sporazume o partnerstvu in stopnje delitve oblasti;
7. poudarja, da se bo zbiranje raziskovalnih podatkov z neposrednim sodelovanjem raziskovalnih ustanov v sistemih soupravljanja zagotovo izboljšalo. opozoriti velja, da ta sistem omogoča pridobivanje podatkov in znanja, ki jih drugače težko pridobiti, in sicer zaradi tesnega sodelovanja vseh vključenih strani (javne uprave, ribiškega sektorja in znanstvenikov – t.i. trojne vijačnice), pri čemer vse strani razvijejo sposobnost uporabe teh informacij za zagotavljanje hitrih in učinkovitih odgovorov na vsa vprašanja v zvezi z ribištvom; v zvezi s tem opozarja na pomembno vlogo, ki jo imajo lahko sredstva EU pri financiranju raziskav in zbiranju podatkov, ter poziva države članice, naj zagotovijo, da bodo možnosti financiranja vključene v njihovo nacionalno izvrševanje sredstev EU;
8. poudarja, da soupravljanje prispeva tudi k ustvarjanju pogojev za ekonomsko vzdržen in konkurenčen ribiški sektor, zagotavljanju ustreznega življenjskega standarda za osebe, ki so odvisne od ribolovnih dejavnosti, ter upoštevanju interesov potrošnikov in proizvajalcev;

9. poudarja, da bi lahko organizacije proizvajalcev, obrtna združenja (*cofradías*) in druge organizacije, kot so *comités des pêches*, uporabili kot ključne gonilne sile soupravljanja in bi jih tudi morali uporabiti kot take; poudarja, da bi bilo treba priznati in okrepiti temeljno vlogo, ki jo imajo te organizacije pri upravljanju ribištva, tudi s podporo Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo;
10. poudarja, da soupravljanje prispeva k odpravi nezakonitih, neprijavljenih in nereguliranih ribolovnih praks, saj sta sektor in uprava udeležena pri njem in je tako lažje prepoznati in razumeti nepravilnosti ter se boriti proti njim, tudi z uvedbo ustreznih in učinkovitih nadzornih ukrepov in praks;
11. poudarja ključno vlogo, ki jo imajo najbolj oddaljene regije v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu ter onesnaževanju oceanov, saj so razpršene po Atlantskem in Indijskem oceanu in uživajo privilegirani položaji; ugotavlja, da jim je treba preskrbeti večje zmogljivosti za izvrševanje in spremljanje programov;
12. poudarja, da je pomembno v celoti izvajati člen 17 Uredbe (EU) št. 1380/2013 o skupni ribiški politiki, da bi podprli modele soupravljanja, in da morajo države članice pri dodeljevanju ribolovnih možnosti, ki so jim na voljo, uporabljati pregledna in objektivna merila, tudi okoljska, socialna in gospodarska; ker so lahko med ta merila vključeni tudi vpliv ribolova na okolje, upoštevanje predpisov v preteklosti, prispevek k lokalnemu gospodarstvu in ravni ulova v preteklosti;
13. ugotavlja, da je soupravljanje lahko koristno orodje za izboljšanje zbiranja okoljskih podatkov in za zagotovitev, da so ukrepi upravljanja prilagojeni posebnim značilnostim posameznega ribištva, kar vodi v to, da so za ribiče bolj sprejemljivi in jih bolj upoštevajo; poudarja, da ga je treba uporabiti, da bi izboljšali razpoložljivost podatkov in ukrepov za zmanjšanje vpliva prilova na občutljive vrste;
14. poudarja, da bi morali pristopi soupravljanja vključevati mnenja vseh deležnikov, tudi predstavnikov sindikatov državljanov tretjih držav, zaposlenih v ribištvu EU, kar bi imelo pomembne posledice za delovne pogoje in pravice delavcev;
15. opozarja na dejstvo, da ni enotne ocene primerov soupravljanja v EU in drugje po svetu, ki bi opredelila glavne dejavnike tega sistema; poziva Komisijo, naj oceni primere soupravljanja ribištva v Uniji, da bi opredelila dobro prakso, zlasti za učinkovito vključevanje ustreznih deležnikov v postopek odločanja, ter naj podpre postopno uvajanje soupravljanja v druge vrste ribištva in regionalne ribiške organe, v katerih sodeluje;

Glavne ovire za soupravljanje v EU in možne rešitve

16. poudarja, da je bilo pomanjkanje posebne zakonodaje, orodij in instrumentov EU za lažje izvajanje sistemov soupravljanja ribištva izpostavljeno kot ovira, ki nekaterim državam članicam preprečuje uporabo te metode upravljanja ribištva, saj so ta zakonodaja, orodja in instrumenti izključno odvisni od posebne zaveze pristojnih organov; poudarja pomen zagotavljanja prožnosti v vsaki novi zakonodaji EU, da bi ohranili sedanje prakse in tradicije ter zagotovili nova orodja in instrumente, kot je

izmenjava dobre prakse med državami članicami in vključenimi deležniki, kar je pomemben korak k razširitvi uporabe sistemov soupravljanja;

17. poudarja, da ni ustreznih orodij, kot so forumi, za izmenjavo in razvoj modelov soupravljanja in regulativnih ukrepov, ki bi lajšali njihovo izvajanje; ugotavlja, da je zato težje izvajati ustrezne modele v različnih državah članicah, kljub interesu, ki ga sektor in uprave morebiti pokažejo za njihovo uporabo na določenem področju;
18. poziva Komisijo, naj pripravi nezavezujoč prostovoljni regulativni okvir za soupravljanje ribištva, ki bi moral zagotoviti prožnost, ki je potrebna za ohranitev sedanjih praks in tradicij, ter oceno, kako bi bilo mogoče te prakse spodbujati in olajšati ob upoštevanju načela subsidiarnosti in na podlagi obstoječih uspešnih primerov v državah članicah in tretjih državah;
19. poziva Komisijo, naj pri predlaganju letnih uredb o celotnem dovoljenem ulovu in kvotah upošteva države članice z najbolj oddaljenimi regijami, in zlasti vrste, ki so ključnega pomena za vsako od teh regij; poudarja, da bi moral vsak okvir upravljanja spodbujati boljše upravljanje ribolovnih kvot med najbolj oddaljenimi regijami in njihovimi državami članicami ob upoštevanju posebnosti posamezne regije; glede na pomen ribiškega sektorja v najbolj oddaljenih regijah poudarja, da morajo države članice pravočasno zagotoviti informacije o razvoju doseganja kvot, da bodo lahko te regije obveščale sektor in bolje upravljale svoje flote;
20. opozarja, da so za zagotovitev boljših sistemov soupravljanja potrebna jasna pravila, ki bodo olajšala konkretne vidike, da bi soupravljanje dobro delovalo, kot je ustanavljanje odborov za soupravljanje, in pospešeni postopki izvajanja ukrepov, saj obstajajo pomisleki, da veljavni zakonodajni okvir v nekaterih regijah ni dovolj jase, kar pomeni, da se za ustanavljanje in uvajanje porabi veliko časa, čeprav so potrebne kratko- in srednjeročne rešitve;
21. poudarja, da bi lahko bil uspeh projektov soupravljanja ribištva brez jasnih dolgoročnih orodij in pravnih določb ogrožen, saj so zanj potrebni srednje- in dolgoročni procesi ter zavezanost vodstva, zato je evropska podpora temu sistemu ključnega pomena;
22. poudarja posebno vlogo svetovalnih svetov pri zagotavljanju sodelovanja deležnikov v postopku odločanja EU; spodbuja Komisijo, naj še naprej sodeluje s svetovalnimi sveti in zagotovi ustrezne povratne informacije o njihovih priporočilih; poziva Komisijo, naj razmisli o pripravi letnega poročila, v katerem bi se preučilo, kako so bila upoštevana priporočila svetovalnih svetov; poudarja pomen sodelovanja vseh deležnikov v svetovalnih svetih in njihovega prispevka k oblikovanju ustreznih priporočil;
23. poudarja pomen dela svetovalnih svetov v postopku odločanja o upravljanju ribištva; poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo udeležbo na sejah svetovalnega sveta in bolje obveščajo o pomembnosti svojih nasvetov; meni, da je treba vlogo svetovalnih svetov še naprej razvijati;
24. ugotavlja, da mali ribiči pogosto nimajo virov in sredstev, ki so na voljo industrijskemu ribištvu, da bi uspešno sodelovali v zakonodajnem postopku, kar je v preteklosti privedlo do znatnih neenakosti v nacionalnih okvirih ribiške politike;

25. poziva Komisijo in države članice, naj v okviru pravil Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo spodbujajo zavezanost modelom soupravljanja ribištva z ustreznim financiranjem za kritje njihovih operativnih stroškov;
26. poudarja, da so organizacije proizvajalcev pomembne tudi za uspešno upravljanje ribištva, saj imajo pristop od spodaj navzgor, pri katerem je poudarek na udeležbi skupnosti in lokalnih gibanj;
27. ugotavlja, da sedanja skupna ribiška politika omogoča razvoj okvira EU za soupravljanje, ki pa še ni bil razvit;

Soupravljanje ribištva, vključitev v prihodnji pregled skupne ribiške politike

28. se zavzema za ustrezno vključitev soupravljanja v prihodnje preglede skupne ribiške politike, pri čemer je Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo soupravljanje opredelila kot partnerski sporazum, v katerem skupnost lokalnih uporabnikov virov (ribiči) in vlada, po potrebi s podporo in pomočjo drugih zainteresiranih strani (lastnikov ladij, trgovcev z ribami, predelovalcev rib, izdelovalcev plovil, poslovnih in drugih) in zunanjih akterjev (nevladne organizacije, akademske in raziskovalne ustanove), delijo odgovornost in pooblastila za upravljanje ribištva; poudarja, da je treba pri tem spoštovati načelo subsidiarnosti, paziti, da se ne spodbujajo že vzpostavljeni različni modeli soupravljanja, in zagotoviti, da se z vsemi ustreznimi deležniki, kot so ribiči, upravni organi in znanstvena skupnost, ustrezno posvetuje in se jih vključi v postopek odločanja;
29. poziva države članice, naj podprejo razvoj sistemov soupravljanja ribištva s takojšnjim izvajanjem nacionalnih in pravnih okvirov, ki temeljijo na dobri praksi iz drugih držav članic, in ob podpori Komisije;
30. ugotavlja, da upravljanje ribištva v številnih državah po svetu temelji predvsem na pristopu od zgoraj navzdol, v katerem ima država osrednjo vlogo, ki je osredotočen na industrijski ribolov ali ribolov velikega obsega, gospodarsko učinkovitost in okoljsko trajnostnost; meni, da ta pristop ni vedno primeren zaradi razlik med regijami in posebnosti sestave flot, kot so v malem ribolovu, kateremu bi udeležba ribiške skupnosti pri uporabi orodij za upravljanje ribištva zelo koristila, najprimernejši pa ni niti za polindustrijski in industrijski ribolov;
31. poudarja, da je vključitev znanstvenih raziskav v morske družbene vede ključnega pomena pri usmerjanju razvoja bolj vključujočih in pravičnejših pristopov in prakse upravljanja ribištva;
32. poudarja, da je izbira vrste instrumenta, ki se uporablja pri upravljanju ribolovnih virov, v veliki meri odvisna od vlad, čeprav izkušnje po vsem svetu kažejo, da različne oblike partnerstev med vlado, industrijo in ribiči krepijo upravljanje in zadevnim regijam prinašajo okoljske, socialne in ekonomske koristi; poudarja, da je bilo v poročilu Svetovne komisije za okolje in razvoj iz leta 1987 z naslovom Naša skupna prihodnost, znanem tudi kot poročilo Brundtlandove, jasno navedeno, da bi morale imeti skupnosti za doseganje trajnostnega razvoja in s tem tudi trajnostnega upravljanja naravnih virov večji dostop do odločitev v zvezi s skupnimi viri, vključno z okrepljeno odgovornostjo,

in sicer vedno v sodelovanju s pristojnimi upravami in organizacijami; v zvezi s tem poudarja pomen uporabe načela subsidiarnosti, da (se zagotovi, da) se odločitve sprejemajo na ustrezni upravni ravni, s čimer se zagotovi primerno sodelovanje ustreznih deležnikov;

33. ponovno poudarja, da soupravljanje ribištva že obstaja in je bilo uspešno v številnih znanih primerih; ugotavlja, da ti temeljijo na različnih pravnih okvirih na lokalni ravni, na primer v Galiciji, Kataloniji in Andaluziji v Španiji, ter na državni ravni, na primer na Portugalskem, v Italiji, Franciji, na Švedskem, Hrvaškem in Nizozemskem; poudarja, da zaradi premalo izkušenj in dobrih primerov na evropski ravni tega sistema ni mogoče izvajati v drugih regijah in državah;
34. poudarja, da je treba ob podpori in sodelovanju Komisije razviti tudi orodja za čezmejno soupravljanje za nekatere regije; v zvezi s tem opozarja na primer dogovora med Francijo, Združenim kraljestvom in Kanalskimi otoki za upravljanje ribištva v regiji, ki je od izstopa Združenega kraljestva iz EU bolj centraliziran; ponovno poziva partnerski svet v okviru sporazuma o trgovini in sodelovanju z Združenim kraljestvom, naj prouči različne ureditve za sodelovanje v vodah kronskih odvisnih ozemelj; v zvezi s tem poudarja, da bi lahko partnerski svet kot podlago za nadaljnje prilagoditve pravil uporabil prejšnje ureditve iz sporazuma o zalivu Granville;
35. obžaluje, da deležniki niso dovolj vključeni v upravljanje ribištva s tretjimi državami, ne glede na to, ali gre za dodelitev kvot, celotni dovoljeni ulov ali tehnične ukrepe; vztraja, da mora Komisija prevzeti svojo vlogo predstavnika EU v odnosih s tretjimi državami, da bi predlagala okrepljene modele participativnega upravljanja in soupravljanja v čezmejnih primerih s tretjimi državami;
36. poudarja, da so v zvezi z Evropsko unijo soupravljanje in podobni koncepti, kot sta soupravljanje ali participativno upravljanje omenjeni v preambulah različnih pravnih instrumentov EU, vendar na tem področju ni popolnoma razvitih določb; poudarja, da je potrebna širša razprava za spodbujanje posebnih ukrepov, potrebnih za ta sistem upravljanja ribištva, da bi izkoristili prednosti, ki jih je soupravljanje že zagotovilo v različnih regijah in v različnih primerih;
37. poudarja, da bi Evropska unija lahko olajšala izvajanje soupravljanja; poudarja, da bi se morali ukrepi EU za soupravljanje osredotočiti na omogočanje pobud na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter na izmenjavo dobre prakse;
38. poudarja, da je uspeh soupravljanja odvisen od obstoja participativnih struktur in večdisciplinarnega odbora, v katerem je določeno minimalno število deležnikov, ki vse zainteresirane strani zastopajo pri upravljanju ribolova in kjer se upoštevajo vprašanja glede enakosti, zastopanosti in okolja, in vključuje tudi marginalizirane skupnosti;
39. poudarja, da so glede na preučene primere procesi soupravljanja ribištva odpornejši in bolj prilagodljivi kot številni drugi sistemi upravljanja ribištva ter da so privedli do večje socialne kohezije, večje pravičnosti, izboljšanja staležev in večje donosnosti;
40. poudarja, da soupravljanje omogoča boljše upoštevanje znanja in empiričnih podatkov, ki jih ribiči zbirajo v svojem okolju, in da mora v zvezi s tem razvoj participativnih znanosti omogočati prenos teh podatkov in empiričnega znanja za pomoč pri delu

raziskovalcev; spodbuja Komisijo, naj objavi javne razpise za boljše vključevanje tega empiričnega znanja v znanstveno delo na vseh ravneh;

41. poudarja, da bi moralo upravljanje ribištva tudi na evropski ravni izboljšati dialog med Komisijo in ribiškimi sektorjem, na primer z večjim vlaganjem v svetovalne svete, da bi kar najboljše izkoristili nasvete, ki jih nudijo na evropski ravni, in povečali učinkovitost upravljanja ribištva;
42. poziva Komisijo in države članice, naj za vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev v ribištvu EU zagotovijo ustrezno podporo vsem organizacijam, povezanim z ribištvom, zlasti malim ribičem, organizacijam malih proizvajalcev in zadrugam, ki so udeležene v postopkih soupravljanja;
43. vztraja, da je treba Aarhuško konvencijo o dostopu do informacij izvajati v celoti in zagotoviti udeležbo javnosti pri odločanju ter dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah; poudarja, da ta konvencija uvaja mednarodno obveznost, da se v postopek odločanja vključijo prebivalci, na katere vplivajo odločitve, ki jih je treba sprejeti;
44. poudarja, da sta podpora obalnim flotam in ohranjanje obalnih ekosistemov med prednostnimi nalogami skupne ribiške politike; v zvezi s tem meni, da je treba ribištvo čim bolj upravljati na lokalni ravni; ugotavlja, da člen 5 Uredbe (EU) št. 1380/2013 o skupni ribiški politiki, ki uvaja omejitve načela dostopa do voda, ne zadostuje več za ohranitev teh flot; meni, da bi bilo treba pri upravljanju ribištva na obalnih območjih praviloma izvajati soupravljanje;
 - o
 - o o
45. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Glede na poročilo FAO za leto 2020 z naslovom *The state of world fisheries and aquaculture* (Stanje svetovnega ribištva in akvakulture)¹ se je delež staležev v mejah biološko trajnostnih ravni z 90 % v letu 1974 zmanjšal na 65,8 % v letu 2017, medtem ko se je delež ribjih vrst na biološko netrajnostnih ravneh povečal, zlasti ob koncu sedemdesetih in v osemdesetih letih, in sicer z 10 % v letu 1974 na 34,2 % v letu 2017. Leta 2017 sta imela Sredozemsko in Črno morje največji delež staležev rib na netrajnostni ravni (62,5 %), v jugozahodnem Atlantiku pa je ta delež znašal 53,3 %.

Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo (v nadaljnjem besedilu; STECF), ki je pristojen za spremljanje uspešnosti skupne ribiške politike, v svojem zadnjem poročilu navaja, da so se ribji staleži v severnem Atlantiku in Sredozemskem morju izboljšali, čeprav cilj doseganja dobrega stanja ribjih staležev do leta 2020, ki je določen v skupni ribiški politiki, ni bil dosežen, in ima le 40 % oziroma 17 % rib na navedenih območjih stalež, ki ni čezmerno izkoriščen in je v okviru trajnostnih bioloških parametrov².

Po podatkih FAO in STECF tradicionalni sistemi upravljanja ribištva, ki so se doslej izvajali, na ekosistemski in socialno-ekonomski ravni niso uspeli doseči potrebnega ravnovesja med trajnostnim in stroškovno učinkovitim ribolovom.

Po drugi strani se je zaradi razvoja družbe na vseh njenih področjih in ravneh z internetom in globalizacijo, ki prav tako vpliva na različne medije, povečal dostop do informacij. Trenutno je prisotna težnja tako po povezovanju med akterji z isto vlogo kot med akterji z različnimi, a dopolnjujočimi se vlogami, saj jih povezuje skupen namen ali interes. To s seboj prinaša tudi zahtevo po bolj participativnem upravljanju, ki vključuje javno upravo in znanstveno skupnost, predvsem pa različne socialne partnerje in v primeru ribištva same akterje, tj. ribiški sektor. Bela knjiga o upravljanju Evropske unije povzema, da je legitimnost EU odvisna od sodelovanja državljanov.

Boljše upravljanje ribištva je v veliki meri odvisno od dobrega zbiranja podatkov in njihove strokovne analize. Te informacije so nepogrešljive za sprejemanje odločitev v zvezi z boljšim upravljanjem ribištva, pridobiti pa jih je mogoče le z učinkovitim vključevanjem ribiškega sektorja v odločanje. Zato modeli, ki temeljijo na soupravljanju, zagotavljajo veliko več informacij, kar krepi zaupanje in spoštovanje, to pa omogoča veliko hitrejše, neovirano in prijaznejše sprejemanje odločitev in odzivanje kot tradicionalni modeli upravljanja.

Soupravljanje, ki je kot sistem upravljanja ribištva preizkušeno na evropski in svetovni ravni s številnimi uspešnimi primeri, predstavljenimi v tem dokumentu, je upoštevano v najnovejših predpisih in uradnih dokumentih, ki so jih objavili različni izvršilni in upravni organi Evropske unije, vendar je še vedno brez ustreznega pravnega okvira, s katerim bi ga lahko učinkovito in uspešno vključili v politike različnih držav članic.

Poročevalka meni, da je treba zato, da bi vlade držav članic lahko sprejele modele

¹ <https://www.fao.org/3/ca9229en/online/ca9229en.html#fig19>

² Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo (STECF) – Spremljanje uspešnosti skupne ribiške politike (STECF) (STECF-Adhoc-21-01), EUR 28359 EN, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2021.

soupravljanja, vzpostaviti čim bolj splošen pravni okvir, ki bo prožen in bo združeval merila in modele za izvajanje in prilagajanje soupravljanja posebnostim različnih ribištev in regij ter ki bo ribiškemu sektorju omogočil uvedbo teh modelov in ga spodbudil k podajanju pobud. Sektor in uprave držav članic morajo imeti na voljo ustrezne zakonodajne, upravne, gospodarske in posvetovalne instrumente.

Poročevalka meni, da so potrebni večja povezanost, komunikacija in izmenjava znanja med znanstveniki tako na biološki kot socialno-ekonomski ravni, pri čemer morajo biti ribiči in drugi delavci v tem sektorju seznanjeni z zbiranjem podatkov in rezultati ocen, pripravljenih na podlagi teh podatkov, vključiti pa je treba tudi različne uprave, ki bodo lahko bolje spoznale delovanje ribištva, da bi se na ta način izboljšalo zaupanje med deležniki, vključenimi v njegovo upravljanje.

Komisijo poziva, naj pregleda obstoječo lokalno in nacionalno zakonodajo o soupravljanju in sprejme skupna merila za različne modele, ki so se izkazali za uspešne, da bi določila splošne in jasne pravne zahteve za neposredno uporabo v državah članicah. To bi omogočilo ustanovitev odborov za soupravljanje ribištva, s čimer bi zagotovili zastopanost različnih deležnikov, vključenih v ribištvo, in trajnostnost morskih ekosistemov v okviru skupnih evropskih pravil za vse države članice.

Poročevalka poziva Komisijo, naj soupravljanje ribištva vključi v financiranje iz sedanjega Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo in prihodnjih podpornih skladov za ribištvo in mu nameni kar največ pomoči, da bi spodbudila njegovo izvajanje, pri čemer naj se prednostno obravnavajo projekti, katerih sprejetje temelji na modelih večje udeležbe od spodaj navzgor, kar izboljšuje odnose med javnimi upravami, ljudmi, ki se ukvarjajo z ribolovom, in družbo, zastopano z različnimi skupinami, ki bodo del organov odločanja o soupravljanju.

Po njenem mnenju je ključno, da upravni organi odborov za soupravljanje ribištva, ki bodo ustanovljeni za izvajanje projektov za boljše upravljanje ribištva, vključujejo vsaj ribiški sektor, javne uprave, javne in zasebne znanstvene ustanove ter nevladne organizacije in organizacije civilne družbe s sedežem na območjih upravljanja.

Poročevalka poziva Komisijo, naj v prihodnji zakonodaji izpostavi, da je treba v te upravne organe na vsakem območju vključiti predstavnike civilne družbe, da bodo sprejete odločitve vključevale okoljske in razvojne vidike, prevzela in zagovarjala pa jih bo družba kot celota, kar bo spodbudilo zaupanje, ter da se bomo izognili zastarelim procesom upravljanja ribištev, za katera bodo uvedeni modeli soupravljanja.

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	28.3.2023
Izid končnega glasovanja	+: 22 -: 0 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Jan Huitema, Ladislav Ilčić, Pierre Karleskind, Predrag Fred Matić, Francisco José Millán Mon, Ana Miranda, João Pimenta Lopes, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Peter van Dalen
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Gabriel Mato, Annalisa Tardino, Stéphanie Yon-Courtin, Teodoros Zagorakis (Theodoros Zagorakis)

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

22	+
ECR	Ladislav Ilčić, Bert-Jan Ruissen
ID	Annalisa Tardino
PPE	François-Xavier Bellamy, Peter van Dalen, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Francisco José Millán Mon, Teodoros Zagorakis (Theodoros Zagorakis)
Renew	Asger Christensen, Jan Huitema, Pierre Karleskind, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, Isabel Carvalhais, Predrag Fred Matić
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ana Miranda, Caroline Roose

0	-

1	0
The Left	João Pimenta Lopes

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani